

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref: 16/1857

Oslo, den 01.09.2016

Høring – forslag til ny åndsverklov

1. Innledende kommentarer

Norsk filmforbund og Norske Filmregissører ønsker revisjonen av norsk åndsverklov velkommen, og setter pris på at det uttalte mål er å styrke rettighetshavernes stilling slik at den kunstneriske bransjen i størst mulig grad kan være levedyktig.

Det er på høy tid med en revisjon av loven, da en rekke regler i Åndsverkloven i dag er til dels utdaterte, og loven er vanskelig tilgjengelig både med hensyn til språk og struktur.

Norsk filmforbund og Norske filmregissører representerer totalt over 80% av film- og tv-arbeidere i norsk-audiovisuell bransje – dvs. regissører, manusforfattere, fotografer, scenografer/production designere, lyddesignere, klippere, kostymedesignere og animatører med flere. Vi har både en plass i Kunstnernettverket og er medlemmer i opphavsrettsorganisasjonen Norwaco. I tillegg har foreningene en egen forvaltningsdel F©R (Filmforbundets Organisasjon for Rettighetshåndtering) som årlig fordeler flere millioner kroner til rettighetshavere innefor produksjon av audiovisuelt innhold med grunnlag både i avtaler med Norwaco og egenforvaltningsavtaler med brukere av audiovisuelle verk.

Foreningene har kjempet meget hardt for rimelige vilkår på opphavsrettens område særlig de siste årene, og vi ser betydningen av en sterk lovgivning og styrket vern for det som utvilsomt er den svake part i alle forhandlinger med stadig sterkere internasjonalt eide produksjonsselskaper, arbeidsgiverorganisasjoner, kringkastere og tv-distributører; dvs. rettighetshaversiden.

Samtidig har vi fokusert på å samarbeide med bransjens aktører både i inn- og utland, ved å finne nye, kreative løsninger som kan bidra til en fortsatt bærekraftig bransje og levelige og akseptable vilkår for alle involverte parter på opphavsrettens område. Det er viktig å se helheten i bransjen, ta i betraktning ny teknologi og bransjeaktørens innrettelser, og ikke minst se utfordringene fra mer enn den ene siden av saken.

Vi vil komme med våre spesifikke kommentarer i dette høringssvaret. Foreningenes advokater og jurister bistår våre medlemmer med kontraktshjelp på daglig basis. Vi anser oss

derfor som meget godt oppdaterte på utfordringene på det opphavsrettslige området i den audiovisuelle bransjen i dag.

Vi kan allerede innledningsvis understreke at vi er sterkt imot flere av forslagene til lovtekst som tilsynelatende svekker vernet for opphavsretten til ansatte, selv om dette åpenbart ikke er departementets intensjon. Vi frykter i alle fall at det er slik dette vil slå ut i praksis dersom det for eksempel blir lovfestet en arbeidsgiverregel. En slik regel har med gode grunner i alle år har vært avvist både i Norge og alle de andre nordiske land.

En annen regel som vil gi uheldige og urimelige utslag i praksis er den om å unnta rett til ufravikelig rimelig vederlag i ansettelsesforhold.

Den ufravelige retten til rimelig vederlag er noe som Norsk filmforbund og Norske filmregissører spesifikt har arbeidet hardt for å få gjennomslag for, blant annet etter inspirasjon fra tysk og annen europeisk opphavsrettslovgivning. Men dersom ansettelsesforhold skal unntas i lovteksten, representerer dette et avvik fra hva som gjelder i utenlandsk lovgivning. Dette unntaket vil, i alle fall etter lovteksten, føre til at en vesentlig del av rettighetshavere innenfor film- og tv-produksjon (audiovisuell produksjon) ikke omfattes. Dette da den klare hovedregel i dag er at film- og tv-arbeidere er i et ansettelsesforhold normalt på prosjektbasis, altså midlertidig ansatt.

I vår bransje vil det være svært uheldig om lovteksten skiller mellom film- og tv-arbeidere på midlertidig ansettelseskontrakter (skattekort) og film- og tv-arbeidere som er ikke-ansatte lønsmottakere eller fakturerer som selvstendige næringsdrivende. Både den ansatte og den ikke-ansatte bidrar med skapende innsats i det samme audiovisuelle åndsverket (fellesverket). Når både ansatte og ikke-ansatte arbeider om hverandre på de samme film- og tv-prosjektene, vil et slikt unntak slå helt tilfeldig og urimelig ut. Dette blant annet også fordi det kan være mer eller mindre tilfeldig hva slags tilknytningsform den enkelte tilbys, selv om dette i hovedsak er arbeidsgivers risiko, for eksempel i forhold til skatt, arbeidsgiveravgift og forsikring.

Reglene om overdragelse av rettigheter og retten til rimelig vederlag må også ses i lys av at det har vært en svært liten vilje fra arbeidsgiversiden, dvs. i hovedsak film- og tv-produsenter, til å betale for opphavsrettsutnyttelse. Nettopp derfor sitter heller ikke produsentene som arbeids/oppdragsgiver på alle rettigheter til utnyttelsene av de audiovisuelle verkene i dag, da det i stor grad er brukerne, dvs. kringkastere og tv-distributører som får overdratt vesentlige utnyttelsesrettighetene, og det er også disse som i vesentlig grad betaler rimelig vederlag for utnyttelsen.

Dette kommer vi nærmere tilbake til under de spesifikke punkter.

For øvrig vil vi henvise til høringsvar fra både Norwaco og Kuntnettverket, som vi slutter oss til.

2. Hovedpunktene i høringsvaret

For Norsk filmforbund og Norske filmregissørers vedkommende er det følgende punkter som er særdeles viktige:

- Vi setter pris på at departementet ønsker å styrke rettighetshavers posisjon ved overgang av opphavsrett, men mener at foreslåtte bestemmelser ikke er tilstrekkelige for å oppnå en slik ønsket styrking uten noen nødvendige endringer og presiseringer.
- Vi støtter at det innføres en ufravikelig regel om rimelig vederlag for enhver utnyttelse av verket. Regelen kan imidlertid ikke unntas for ansettelsesforhold, da dette vil kunne medføre en vilkårlig og urimelig forskjelsbehandling i den audiovisuelle bransje. Unntaket vil gjelde de fleste da hovedregelen er (midlertidige) ansettelsesforhold. Vi stiller også spørsmål om ikke dette unntaket vil kunne medføre at åndsverkloven bringes i strid med EUs direktiver om utlån og utleie, da bestemmelsen også er foreslått å erstatte eksisterende åvl § 39m, mens det i denne bestemmelsen ikke ligger en tilsvarende begrensning.
- Vi er særlig sterkt imot forslaget til lovfestingen av den såkalte «arbeidsgiverregel», som for det første tidligere har blitt forkastet både i Norge og i alle de andre nordiske landene, og som derfor ikke bare vil kunne vesentlig svekke opphavernes posisjon i dag, men som også vil bidra til manglende nordisk rettsenhet.
- Vi vil på vegne av våre rettighetshavermedlemmer foreslå en styrket bestemmelse om ideelle rettigheter, herunder navngivelse etter «god skikk». Særlig på lineær tv har krediteringspraksis gått altfor langt i rettighetshaverens disfavør da rulletekstene i dag i det vesentligste fremstår som tilnærmet uleselige til fordel for en unødvendig overfokusert annonsering av neste program.
- Vi støtter at det innføres en spesifikk og teknologinøytral avtalelisensbestemmelse for bruk av audiovisuelle verk og radiosendinger, jf. Norwacos høringsvar.

Vårt høringsvar er i det følgende lagt opp lovchronologisk.

1. Forslag til ny bestemmelse § 2-2 Opphavsrettens innhold (2 og nytt tredje ledd)

Norsk Filmforbund og Norske Filmregissører støtter departementets forslag om at strømming av innhold fra ulovlige kilder skal være forbudt. Vi mener at den eksisterende bestemmelse ikke nødvendigvis er i tråd med EU-retten på dette området, og at endringen således også er nødvendig for å harmonisere med EUs regelverk på dette området.

Det stilles derimot spørsmål til departementets bruk av ordlyden *«er egnet til å skade rettighetshavernes økonomiske interesser i vesentlig grad»*.

Som departementet selv skriver på side 42 øverst:

«Avgjørende for at vilkåret er oppfylt, er at strømming fra den ulovlige kilden er egnet til å ha slike økonomiske skadevirkninger for rettighetshaverne. Det kreves altså ikke at konkrete økonomiske skadevirkninger dokumenteres for at vilkåret kan anses oppfylt, men for å kreve erstatning må rettighetshaverne på vanlig måte påvise økonomisk tap.»

Det foreligger ikke etter alminnelige erstatningsvilkår et krav om vesentlighet. Dette kriteriet er kun egnet til mulige misforståelser og en høyere terskel for ulovlig bruk enn det som var tiltenkt, i rettighetshaverens disfavør.

Konklusjon: Vi foreslår at «i vesentlig grad» strykes i § 2-2 d) 2.setning.

2. Forslag til ny bestemmelse § 2-3 Rett til navngivelse og vern mot krenkende bruk (ideelle rettigheter)

Opphaveren har krav på å bli navngitt, ved at det er en rett og ikke en plikt. Plikten til navngivelse er avhengig av hva som er «god skikk». «God skikk» vil blant annet oppstå hvor en rimelig og hederlig handlemåte har blitt gjennomført.

Særlig for audiovisuelle verk ved offentlig fremføring på tv, har våre rettighetshavermedlemmer reagert kraftig på det man kanskje kan kalle «dårlig skikk» fremfor «god skikk» når det gjelder kreditering og navngivelse de siste årene. Et eksempel er en «firkant» som snurrer rundt mens krediteringen vises, slik at krediteringsteksten på programmet blir umulig å lese.

En annen variant er at bildet deles ytterligere opp for å presentere neste program, og hvor rulleteksten på en film som vises på tv på går så fort eller innskrenkes til så liten at den blir umulig å lese.

Man kan spørre seg hva som er poenget med å bruke opp tv-tid når krediteringen av rettighetshavere er uleselig. Da er det kanskje bedre å diskutere bruk av interaktive løsninger, som man har tatt initiativ til i andre land, for eksempel Danmark.

Virkingen av uleselig tekst blir i praksis som ikke å navngi opphaveren. Navngivelse kan kun unnlates etter loven dersom det er i samsvar med «god skikk», hvis det er urimelig, vanskelig eller umulig å oppfylle navngivelse. Eksempler på hvor det kan være urimelig eller umulig å oppfylle kravet finner vi for eksempel i kirkelige handlinger som bryllup eller begravelser, bakgrunnsmusikk i restauranter og cafeer, men neppe på tv mens rulleteksten likevel går.

Grunntanken bak navngivelsesretten er at den som har skapt noe, skal høste heder og ære for det. Dette er på mange måter en rettighetshavers «CV». Det vil som oftest være økonomisk gunstig for opphaveren at allmennheten får opplysninger om hvem som har skapt verket. En regissør som er kjent og ettertraktet i film- eller tv-bransjen, har således en meget stor nytteverdi av å få sitt navn kreditert på det audiovisuelle verket. Det kan ofte hende at enkelte er villig til å betale ekstra mye, nettopp for å kunne ha regissørens eller en annen opphavers navn på filmen eller tv-serien om vedkommende har et godt renommé og en lang liste med filmer med kvalitet bak seg.

I en svensk høyesterettsavgjørelse, NJA 1996 s 354 (Torgny Björk), ble vurderingen «god skikk» foretatt. Her måtte de tre instansene behandle vurderingen av hva som var passende og «god bransjepraksis» i TV-sektoren.

Ved vurderingen av «god skikk» er det viktig å se om den utøvende skikk ivaretar «begge parter» interesser. En slik sedvane vil være om skikken er «god». Høyesterett kunne i den nevnte saken ikke se at det forelå noen programtekniske eller andre årsaker som hindret TV-selskapet fra ikke å angi navnet på komponisten til hans verk. En tilsvarende sak omhandlet manusforfatterne i TV-serien «Himmelblå». Her fikk NRK kritikk for manglende kreditering av manusforfatterne i flere av episodene.

Den nye reviderte bestemmelsen (tidligere § 3, nå foreslått ny § 2-3) synes forenklet uten at dette nødvendigvis gir opphaveren samme eller styrket vern, snarere tvert imot. Det savnes en presisering av «god skikk» i den nye åndsverkloven for å tydeliggjøre hensynene bak navngivelsesbestemmelsen.

Utover forslaget til tillegg deler vi Norwacos begrunnelse om å videreføre bestemmelsen i gjeldende § 3 fjerde ledd.

Konklusjon: Forslag til tillegg i ny bestemmelse om ideelle rettigheter:

«§ 2-3 Rett til navngivelse og vern mot krenkende bruk (ideelle rettigheter) (3)

Ved bruk av åndsverk har opphaveren krav på å bli navngitt slik som god skikk tilsier, herunder på en slik måte at krediteringen skal være tydelig og fullt lesbar og normalt

forståelig for allmenheten. Et verk må ikke endres eller brukes på en måte eller i en sammenheng som er krenkende for opphaverens eller verkets anseelse eller egenart. Opphaveren kan ikke fraskrive seg retten etter første og andre ledd, med mindre det gjelder en bruk av verket som er avgrenset etter art og omfang. Selv om opphaveren har gitt gyldig samtykke til bruken, har opphaveren, hvis verket gjøres tilgjengelig for almenheten i slik krenkende skikkelse som nevnt i annet ledd, rett til å kreve at det enten ikke skjer under opphaverens navn eller at det angis på fyldestgjørende måte at de foretatte endringer ikke skriver seg fra opphaveren. Denne rett kan opphaveren ikke gi avkall på.»

3. Forslag til ny bestemmelse § 5-3 Rett til rimelig vederlag ved overdragelse av opphavsrett (ny)

Kunstnernetverket foreslo en slik lovbestemmelse i vårt tidligere innspill av 17.oktober 2013. NFF og NFR er representerte i begge innspillsrunder til ny åndsvrklov i Kunstnernetverket og støtter forslaget, men har noen viktige presiseringer og endringer.

For det første er det naturlig å knytte en sammenlikning til den tyske "Copyright Act", og domstolenes tolkning og forståelse av innføringen av en generell, ufravikelig regel om rimelig vederlag.

I en tysk avgjørelse av 7.oktober 2009, kom retten til at «buyout-kontrakter» hvor en rettighetshaver kun får en engangsbetaling, ikke nødvendigvis var ulovlig under en slik regel. Imidlertid understreket retten at brukeren av verket kun kan anses å ha betalt et rimelig vederlag dersom de eksakt kan verdsette bruken av verket helt inntil utløpet av vernetiden for åndsverket, dvs. for en opphavshaver inntil 70 år etter død. Retten uttalte at da det i nesten alle tilfeller vil være umulig for brukeren av verket å komme med en presis verdsetting av utkjøp til evig tid, så vil ikke engangsbetaling tilfredsstillere rettighetshaverens krav på et «rimelig vederlag». Med andre ord er en slik bestemmelse ikke bare et styrket vern mot evig tids «buy out» for rettighetshaveren, men den beskriver også rettighetshaverens krav på å følge verkets utnyttelse i den (lisens)periode som overdras og også ta del i inntektene av utnyttelsen av verket på en annen og bedre egnet måte enn et engangs-utkjøp. Dette kommer blant annet også til uttrykk i andre lands opphavsrettslovgivning, ved at utnyttelse av opphavsrett for eksempel tillates gjennom lisenser (typisk en begrenset utnyttelse i tid og sted), heller enn overdragelse av all opphavsrett (i verste fall for evig tid i hele universet, på alle kjente og ukjente plattformer).

Departementet foreslår imidlertid at bestemmelsen om "rimelig vederlag" skal unntas for ansettelsesforhold, uten at dette spesifiseres nærmere i lovteksten.

Departementet skriver: «Departementet har også vurdert å avgrense bestemmelsen mot ansettelsesforhold som inkluderer overdragelse av opphavsrett. Her vil normalt lønnen omfatte vederlaget for den overdragelse av opphavsrett som følger av ansettelsesforholdet, og bruken av det den ansatte skaper vil være forutsatt. Opphaveren vil etter departementets

syn ha en like legitim rett til rimelig vederlag for overdragelse av opphavsrett i ansettelsesforhold som ellers, men spørsmålet er likevel om dette bedre reguleres i arbeidsrettslig regelverk og avtaler. På denne bakgrunn foreslås bestemmelsen også avgrenset mot ansettelsesforhold.» (vår understrekning).

Vi kan utifra det ovennevnte ikke se en eneste god grunn til å unnta regelen for ansettelsesforhold i selve lovteksten. Det er naivt å tro at å unnta ansatte for retten til rimelig vederlag etter loven i praksis vil føre til styrking av opphavshaveren eller styrking av det opphavsrettslige regelverk. Dette unntaket vil kunne føre til at «den sterke part» (oftest produsenten som arbeidsgiver), nettopp vil prøve å påberope seg i praksis at den ansatte ikke skal ha rett på rimelig vederlag.

Det store flertallet av kunstnere i audiovisuell sektor, herunder skuespillere, film- og tv-arbeidere med flere engasjeres i bransjen i dag på midlertidige ansettelseskontrakter, og er således i et ansettelsesforhold. Denne praksis følger for vår del blant annet spesifikt av en Felleserklæring om ble inngått mellom Norsk filmforbund og Produsentforeningen av 17.desember2008:<https://filmforbundet.no/Portals/0/Dokumenter/Manifester/felleserklaering-nff-o-prod-foreningen-des-2008.pdf> «Erklæring om norske filmarbeideres status som arbeidstakere».

Videre er det neppe noen tilfeldighet at tilnærmet alle norske produksjonsselskaper (ca.130) nå er organisert i Norges nest største arbeidstakerorganisasjon, VIRKE. Disse henvisninger er klare bekræftelser på at både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden anser at film- og tv-arbeidere i audiovisuell produksjon som den helt klare hovedregel og stort sett er i et (midlertidig) ansettelsesforhold.

Vi kan heller ikke i det hele se at det finnes noen god begrunnelse for at en midlertidig ansatt på skattekort på en film-eller tv-produksjon ikke skal beskyttes av regelen om rimelig vederlag, mens en fakturerende med eget firma skal beskyttes. Disse ulike skuespillere, film- og tv-arbeidere i både engasjements-og oppdragsforhold opererer ofte side om side på samme film-eller tv-produksjon. Det kan være fordi det er ulike preferanser om betalingsmåte, noen har eget firma osv., på tross av at ansvaret for eksempel for arbeidsgiveravgift og forsikringer ligger hos arbeidsgiveren/produsenten.

En slik vilkårlig forskjellsbehandling vil føre til et klart urimelig og meningsløst resultat etter lovteksten. Det vil også på uheldig vis kunne gi produsenter og andre argumenter for å ikke betale rimelig vederlag for utnyttelse av opphavsretten til den ansatte utover lønnen i disse tilfellene, da de færreste leser forarbeidene til lovene eller innretter seg etter det som opprinnelig var formålet.

I tysk rett står for eksempel en av lovreglene om «ufravikelig rimelig vederlag», riktignok vederlagsretten til kabelretransmisjon (videresending) i artikkel 20 b (2) tilbake for tariffavtaleverk eller annet kollektivt regelverk:

«(2) Where the author has granted the right of cable retransmission to a broadcasting organisation or to the producer of an audio recording or film, the cable operator shall nevertheless pay the author an equitable remuneration for the cable retransmission. The claim for remuneration may not be waived. It may be assigned in advance only to a collecting society and may be asserted only by a collecting society. This provision shall not conflict with the collective agreements, works agreements and joint remuneration agreement of broadcasting organisations insofar as the author is thereby granted equitable remuneration for each cable retransmission.»

Det er imidlertid noe helt annet enn å gi en generell regel om rimelig vederlag en fullstendig avgrensning mot ansettelsesforhold.

Den generelle regelen i tysk lov om ufravikelig vederlag gjør nettopp ingen avgrensning i så måte, jf. dens artikkel 11:

“Copyright protects the author in his intellectual and personal relationships to the work and in respect of the use of the work. It shall also serve to ensure equitable remuneration for the exploitation of the work”.

Det kan synes som om departementet har gjort et forsøk på å sammenfatte disse to bestemmelsene, noe som dessverre vil kunne føre til et svært mislykket resultat for rettighetshaverne i praksis.

Unntaket for ansettelsesforhold i den foreslåtte bestemmelsen må også ses i sammenheng med kommentarene til forslaget til innføring av en «arbeidsgiverregel» nedenfor. En slik regel, og ikke minst kombinasjonen av disse kan etter all sannsynlighet stå i fare for å lede til alvorlige misforståelser og misbruk fra ikke minst arbeidsgiversiden dersom dette skulle bli innført.

Dersom en arbeidsgiverregel skulle bli innført i norsk åndsverklov, vil den i så fall bli stående som et sterkt avvik og i stor kontrast til nordisk rettstradisjon og til all annen nordisk lovgivning som gjelder i dag. Dersom departementets formål er å styrke opphavshaverne og deres økonomiske rettigheter, er det vert imot det motsatte som kan bli resultatet dersom ikke den generelle regelen om rimelig vederlag gjelder likt for alle opphavshavere slik som for eksempel etter tysk rett, som for øvrig presumeres å være meget tett opptil EU-lovgivningen, og dersom ikke regelen om arbeidsgiverregelen strykes, se nærmere om dette nedenfor.

Vi vil også knytte en kort kommentar til rettighetshavere for eksempel i Tyskland i mange år hadde store utfordringer med at ikke loven betegnet hvem som skal betale det rimelige vederlaget. Etter en årelang konflikt mellom produsenter, kringkastere og den tyske regiorganisasjonen BVR, kom retten til det resultat og den tolkning at det var brukeren, dvs. kringkaster, som var nærmest til å betale for utnyttelsen av verket på «tv», selv når det var snakk om enterpriseproduksjoner hvor produsenten var den som engasjerte regissøren.

Endelig må understrekes at departementet i tillegg foreslår å stryke regelen om rimelig vederlag ved utleie av film og lydopptak i dagens § 39m, som er en innført på bakgrunn av

forpliktelse i EØS-retten iht. EUs utleie og utlånsdirektiv. Å unnta rimelig vederlag fra ansettelsesforhold i loven, samtidig som § 39m strykes og da skal erstattes av en slik innskrenket bestemmelse, tør vi påstå vil kunne medføre at åndsverkloven bringes i strid med gjeldende EU-direktiver og Norges internasjonale forpliktelser i så måte.

Konklusjon: Vi foreslår at «og gjelder ikke i ansettelsesforhold» i § 5-3 siste setning strykes.

4. Forslag til lovfesting av regelen om overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold § 5-6

Det finnes meget sterke argumenter mot å innføre en regel om overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold, og Norsk filmforbund, Norske filmregissører støtter ikke forslaget.

Som departementet viser til, har et slikt forslag blitt forkastet helt siden 1985 i Norge. Det har også blitt forkastet i Sverige, Danmark og Finland. Dette sett i sammenheng med at en regel om rimelig vederlag foreslås unntatt for ansettelsesforhold, vil kunne vesentlig svekke de aller fleste kunstnere i audiovisuell bransje i dag, da de som nevnt som oftest ansettes midlertidig av produsent.

Det er en feilvurdering av Departementet å anta at en slik regel kan bidra til at partene i arbeidslivet i større grad enn tidligere overveier og avtaleregulerer rettighetsspørsmål. Faktum i dag er at produsentene forsøker å erverve alle rettigheter på alle kjente og ukjente plattformer i universet til evig tid uten å ville kompensere for slik rettighetsutnyttelse i tillegg til lønn for det arbeide man utfører. Det vil dessuten kunne gi produsentene enda et argument til å presse den svake kunstner til å gi fra seg alle rettigheter uten rimelig vederlag, slik de i stor grad forsøker, og i noen tilfeller lykkes i å gjøre i dag.

Vi vil i det følgende angi 10 viktige grunner til IKKE å innføre en arbeidsgiverregel i åndsverkloven:

1. Et slikt lovforslag har i Norge, av gode grunner, blitt forkastet helt siden 1985.
2. Et slikt lovforslag har tilsvarende blitt forkastet i alle de andre nordiske landenes lovgivning.
3. Det er ingen dokumenterte grunnlag for et inngrep som bryter med den norske opphavsretts- og avtaletradisjon.
4. Gjeldende rett gir brukerne av verket alle nødvendige rettigheter – også uten avtale.
5. Virksomhetene har i stort omfang ervervet supplerende rettigheter gjennom avtaler.
6. Det er ingen tungtveiende hensyn til samfunnet som begrunner et slikt inngrep i avtalefriheten, eller i praksis et argument for inngrep i avtalefriheten.
7. Opphavspersonene har understøttet den teknologiske medieutvikling. Gjennom aktiv dialog har de bidratt til å sikre innhold av god kvalitet og høy standard uten å blokkere for den kommersielle konkurransedyktighet.

8. Den gjeldende hovedregel favoriserer ingen av partene, i mangel av spesifikk avtale sikrer den at det utledes hva som har vært partenes forutsetning for å inngå ansettelsesavtalen, kontrakten eller overenskomsten.
9. En arbeidsgiverregel vil favorisere arbeidsgiverparten og i praksis fungere som et inngrep i avtalefriheten, og vil kunne svekke kunstnerne ytterligere ved at produsenter som arbeidsgivere bruker ny lovhjemmel til å tilvinge seg flere rettigheter enn de har i dag, uten at dette vil bli kompensert ytterligere for. Slik lovfesting kan også være en direkte trussel mot kollektive forvaltningssystemer som fungerer godt i dag, og som sikrer opphaveren, både ansatte og ikke-ansatte, rimelige vederlag for utnyttelsen av rettigheter som ikke i dag er overdratt til produsenten. **Regelen vil dessuten være i direkte motstrid mot rettstilstanden i kontinental-Europa, og samtidig bryte rettenheten med samtlige av de nordiske land på det opphavsrettslige området. Her bør hensynet til nordisk rettsenhet nok en gang veie meget tungt.**
10. Ingenting kan begrunne at norsk opphavsrett skal reguleres annerledes enn alle øvrige nordiske og europeiske opphavsrettslovgivninger på dette området.

Konklusjon: § 5-6 forkastes.

Med vennlig hilsen

Sign.

Bjørn Alexander Brem
Forbundsadvokat for NFF/NFR

Sign.

Halvard Djupvik Smedsrud
Forbundsadvokat for NFF/NFR